

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ «ΔΙΚΑΙΟ, ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ»

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Θετικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	86Ε32	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ε
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Δίκαιο, Επιστήμη, Τεχνολογία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	5,5	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιλεγόμενο		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	https://eclass.uoa.gr/courses/PHS335/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά αποτελέσματα
<p>Πώς νέες επιστημονικές ανακαλύψεις δημιουργούν το πλαίσιο για την αλλαγή του νομοθετικού και ρυθμιστικού πλαισίου; Με ποιους όρους οι αναδυόμενες τεχνολογίες όπως η νανοτεχνολογία, βιοτεχνολογία, το διαδίκτυο δημιουργούν την ανάγκη και νέο νομοθετικό και ρυθμιστικό πλαίσιο; Με ποιο τρόπο το νομοθετικό και ρυθμιστικό πλαίσιο καθορίζει τους όρους συγκρότησης της επιστήμης και της τεχνολογίας; Πόσο καθοριστικό είναι το ρυθμιστικό πλαίσιο για την συγκρότηση του πλαισίου της καινοτομίας; Γιατί διαφορετικές κοινωνίες διαμόρφωσαν διαφορετικά ρυθμιστικά πλαίσια για να λύσουν τεχνοεπιστημονικά ζητήματα και προβλήματα; Πως καθορίζεται η σχέση των πολιτών με την επιστήμη και της τεχνολογία μέσα από την διαμεσολάβηση του ρυθμιστικού πλαισίου; Ποιος ο ρόλος του κατά τόπους νομικού πολιτισμού στην διαμόρφωση των σχέσεων των πολιτών με την επιστήμη και την τεχνολογία; Πως οι τεχνο-επιστήμη αλλάζει την διαδικασία συγκρότησης του νόμου και του δικαίου; Όλα τα παραπάνω ερωτήματα θα απασχολήσουν το μάθημα που στόχος του είναι να μελετήσει την συνδιαμόρφωση νομοθετικού και ρυθμιστικού πλαισίου με τις αναδυόμενες επιστήμες, τεχνολογίες και καινοτομίες. Κεντρικό θέμα της όλης ανάλυσης και προσέγγισης που εισηγείται το μάθημα είναι αυτό της διακυβέρνησης των τεχνοεπιστημών. Ο στόχος σε αυτό το πλαίσιο είναι διττός: Α. Να αναδείξει τις σχέσεις δικαίου, επιστήμης και τεχνολογίες ως μία διακριτή θεματική και ερευνητική περιοχή στα πλαίσια των κοινωνικών μελετών της επιστήμης και του πεδίου Επιστήμη, Τεχνολογία, Κοινωνία. Β. Να αναδείξει τους όρους που σύγχρονες έρευνες και τεχνοεπιστημονικές καινοτομίες δημιουργούν νέες προκλήσεις για τις σύγχρονες αναπτυσσόμενες κοινωνίες. Θα αναλυθούν οι όροι με τους οποίους οι κοινωνίες, τα κράτη, οι διεθνικοί οργανισμοί, και οι εταιρίες προσπαθούν να απαντήσουν στις νέες προκλήσεις μέσα από την διαμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου και της νομοθεσίας σχετικά με την επιστήμη και την τεχνολογία. Η σχέση δικαίου (νόμοι και ρυθμιστικό πλαίσιο) με την επιστήμη, την τεχνολογία, και την καινοτομία θα αναδειχθεί ως μία δυναμική διαδικασία με κοινωνικά και πολιτικά χαρακτηριστικά. Ο νόμος και το ρυθμιστικό πλαίσιο θα κατανοηθεί ως σύστημα που πολλοί δρώντες συμμετέχουν στην συγκρότησή του. Ο νόμος θα προσεγγιστεί ως τεχνολογία που κανονικοποιεί την κοινωνία με συγκεκριμένο τρόπο και προς συγκεκριμένες κατευθύνσεις. Θα μελετηθούν οι σύγχρονες πρακτικές και στρατηγικές που ακολουθούνται για την διαχείριση της γνώσης και της διακινδύνευσης στις αναδυόμενες επιστήμες και τεχνολογίες. Μέσα από τα παραδείγματα της βιοτεχνολογίας, της νανοτεχνολογίας, της βιοιατρικής, του διαδικτύου και της τεχνητής νοημοσύνης θα παρουσιαστούν</p>

τα ζητήματα διακυβέρνησης που διαμορφώνονται στα πλαίσια της συγκρότησης νέων επιστημονικών πρακτικών, κλάδων και βιομηχανικών δραστηριοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό τα διαφορετικά μοντέλα ρυθμιστικού και νομοθετικού πλαισίου θα παρουσιαστούν ως θεσμικές και πολιτικές οντότητες που διαμορφώνουν του όρους της δημοκρατικής λειτουργίας των σύγχρονων κοινωνιών.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- οικοδομήσει γνώσεις σχετικά με την αλληλεπίδραση του δικαίου με τις τεχνο-επιστήμες
- γνωρίσει τις νέες προκλήσεις που θέτουν η βιοτεχνολογία, νανοτεχνολογία, βιοιατρική, τεχνητή νοημοσύνη, και το διαδίκτυο στην νομοθεσία και το ρυθμιστικό πλαίσιο.
- εξοικειωθεί με τον τρόπο που λειτουργεί ο νόμος και το ρυθμιστικό πλαίσιο και του όρους με τους οποίους αλλάζει και διαμορφώνεται σε σχέση με τις νέες προκλήσεις που μπαίνουν για την διακυβέρνηση και ρύθμιση των τεχνοεπιστημών.
- εξοικειωθεί και να μελετήσει το σύστημα ηθικών αξιών που διέπουν το δίκαιο και τους όρους που αυτές καθορίζουν την συγκρότηση της επιστήμης και της τεχνολογίας στις σύγχρονες καπιταλιστικές κοινωνίες
- έρθει σε επαφή είτε δια ζώσης ή μέσα από εργασίες που θα κάνει, με το έργο και την λειτουργία εθνικών, διεθνικών και τοπικών θεσμών όπου συγκροτούνται, αποφασίζονται ή και που μπαίνουν σε λειτουργία οι νόμοι και το ρυθμιστικό πλαίσιο σχετικά με τις νέες τεχνολογικές και επιστημονικές προκλήσεις. Μέσα από in situ επισκέψεις σε σχετικούς θεσμούς (Μόνιμες Κοινοβουλευτικές Επιτροπές, Επιτροπή Βιοηθικής, Ανεξάρτητες Αρχές) ο/η φοιτητής/τρια, θα παγιώσει ή θα επεκτείνει την κατανόηση θεμάτων που σχετίζονται με τους παραπάνω οργανισμούς, την λειτουργία και τον ρόλο τους στην διαμόρφωση της σχέσης δικαίου, επιστήμης, τεχνολογίας.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Μέρος Πρώτο: Αναλυτικό Πλαίσιο και Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις

1. Από της Σπουδές Επιστήμη, Τεχνολογία, Κοινωνία στις Σπουδές Δικαίου, Επιστήμης Τεχνολογίας: Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Μέρος Δεύτερο: Δίκαιο, Διακυβέρνηση Γνώσης και Καινοτομία

2. Καινοτομία και Βιομηχανική Ιδιοκτησία
3. Ανοικτή Καινοτομία, Πνευματική Ιδιοκτησία και Προκλήσεις στον Βιο-ιατρικό χώρο
4. Γνωσιακά Κοινά και Διαχείριση Γνώσης στο Διαδίκτυο

Μέρος Τρίτο: Διακυβέρνηση Τεχνολογικών Δικτύων και Κανονισμοί

5. Διαδίκτυο, Προσβασιμότητα και Εξατομίκευση
6. Ψηφιακές Τεχνολογίες και Ασφάλεια

Μέρος Τέταρτο: Διαχείριση Διακινδύνευσης, Τεχνοεπιστήμες και Νόμοι

7. Φάρμακα, Ασφάλεια και Ρυθμιστικό Πλαίσιο
8. Κανονισμοί, Όρια, Συμφέροντα και Διατροφή: Η πρόκληση της Βιοτεχνολογίας
9. Περιβαλλοντικές Προκλήσεις και Ρυθμιστικό Πλαίσιο I
10. Περιβαλλοντικές Προκλήσεις και Ρυθμιστικό Πλαίσιο II.

Μέρος Πέμπτο: Δίκαιο, Αναδυόμενες Τεχνολογίες και Ηθικές Προκλήσεις

11. Δημόσιες Πολιτικές, Δίκαιο και Έρευνα στις Βιο-ιατρικές Επιστήμες
12. Τεχνητή Νοημοσύνη και νέα προκλήσεις για το νομοθετικό και ρυθμιστικό πλαίσιο
13. Εξατομικευμένη Ιατρική και νέες προσεγγίσεις και τάσεις στο Ρυθμιστικό Πλαίσιο.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ & ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	<p>Διαλέξεις στην τάξη. Εκπόνηση εργαστηρίων και ασκήσεων στην τάξη με στόχο την ανέγερση προβληματισμών και συζητήσεων. Εκπαιδευτικές επισκέψεις σε θεσμούς, οργανισμούς και ανεξάρτητες αρχές. Προτεραιότητα είναι επισκέψεις στον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας, στην αρμόδια επιτροπή Έρευνας και Τεχνολογίας στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, καθώς και στην ΓΓΕΤ. Επίσης θα γίνουν ειδικά μαθήματα και εξειδικευμένη θεματική στον Ελληνικό Οργανισμό Φαρμάκου, τον ΕΦΕΤ, και το Χημείο του Κράτους. Επίσης επισκέψεις θα γίνουν και σε μεγάλες εταιρίες τεchnο-επιστημονικών υποδομών και δικτύων.</p>	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<p>Οι παραδόσεις στην τάξη γίνονται μέσω υπολογιστή και βιντεοπροβολέα. Στις παραδόσεις χρησιμοποιούνται βίντεο και διαδικτυακό υλικό. Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής τάξης.</p>	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος εργασίας εξαμήνου
<p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	Διαλέξεις	26
	Ασκήσεις/Δράσεις/Εργαστήρια στο μάθημα	13
	Εργασίες για το σπίτι	48
	Μη καθοδηγούμενη μελέτη	50
	Σύνολο μαθήματος	137
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γραπτή τελική εξέταση ή εβδομαδιαίες εργασίες	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Γ. Μπάλιας, Η ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΓΕΝΕΤΙΚΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ (GMOs) Δίκαιο και Διακυβέρνηση για μια νέα τεχνολογία, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2011)
- 2) Γ. Μπάλιας, Περιβαλλοντικοί κίνδυνοι: Διαπλοκή επιστήμης, δικαίου και πολιτικής, (Σάκουλας, 2009)
- 3) Πλέον των ανωτέρω διανέμονται συμπληρωματικά άρθρα σχετικά με το μάθημα, τα οποία είναι αναρτημένα στη σελίδα του μαθήματος στην ηλεκτρονική τάξη.